

W KELET

Romániában	
Egész évre	— 520
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 80
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Marconi hullámai

Az egész világon az utóbbi napokban egy olyan férfi ötvenedik születésnapját ünnepelte a tudományos világ, ki a civilizáció egyik leg-szebb ajándékát adta az emberiségnek: lehetővé tette, hogy két készülék tízezer mérföldeken is által két ember élő szavának közvetítője lehessen. Lehetővé tette, hogy ember és ember között a világról már nem távolság, de szívünk dobbanását, ha kis rádiókészülék tesznek rája, a világ minden részében meghallgathatják és szobájának magányából a világ minden népeire szólhat a tudós, a politikus és a művész.

Az emberiség történetének új perspektíváját nyitja meg a távolba való beszélés; a drótnélküli telegrafálás és telefonálás lehetősége. A civilizációnak olyan előrehaladása ez, mely valóban alkalmas lehet arra, hogy ne csak az emberiség materiális, de szívbéli közösségét szolgálja, s hogy valóban boldogabbá tegye az emberiséget, mint amilyen.

Mióta az emberiség harcban áll a természettel, mindig a távolságot akarta legyőzni. Ezért repült Ikarus, ezért vált valósággá a tengertjáró népek gyönyörű mondása: „navigari necesse est, vivere non necesse”, ezért hajtott a gőz legelőször vasuti mozdonyt, ezért az a pihenést nem ismerő tudományos harc, mely ember és ember között, világrész és világrész között, sőt égi testek között is minden távolságot át akar ivelni.

Ennek a nagy harcnak egyik herosa az a Marconi is, aki feltalálta a drótnélküli telegrafálást és telefonálást. Feltalálta azt a szerkezetet, mely ember és ember között a minden-ségen át üzeneteket közvetít a közvetlen beszéd gyorsaságával és frissességével. Marconi felfedezése ma már a rádióig teljesedett, tökéletesedett. Még az emberiség tudatára se ébredt, mit jelent a rádió, ma még csak felhőköl rá, de talán tiz esztendőn belül az egész emberiség életét át fogja formálni.

Marconit az egész világ ünnepli, de úgy érezzük, hogy nekünk ebben az ünneplésben különösebb részünk lehet. Amikor Olaszország a maga nemzeti hőségének ünnepli Marconit, úgy érezzük, hogy mi nekünk is van ünnepleni valónk. Marconiban a tudomány, a civilizáció és a technika előrehaladásának hőst ünneplik. Ehhez az ünnephez azonban hozzátartozik az eszme, a gondolat, a kultura előrehaladásának ünneplése is. És ebben a mi nemzeti hősiünket kell ünneplünk. Mert ennek az elektromos hullámnak létezését és törvényét, melyet Marconi a maga roppant zseniálisában technikailag hasznosított, egy zsidó, Heinrich Herz karlsruhei professzor állapította és határozta meg. A világ valamennyi Marconi állomása a Heinrich Herz által megállapított és a nevére elnevezett Herz féle elektromos hullámokkal közvetíti az üzeneteket öt világrészen által és oceanok felett. A zsidó Heinrich Herz állapította meg elsőnek a fény és az elektromosság összefüggésének törvényét. Ő állapította meg, hogy az elektromos hullámok épp úgy terjednek a levegőben akár a fény, hogy a tükör visszaveti azokat és a prizma megtöri.

És így megállapította az eddig egymástól különválasztott optikai és elektromagnetikus tünemények összefüggését és közös törvényét is. Az emberi test azonban nincs arra berendezkedve, hogy az elektromos hullámokat épp úgy észlelni tudja, mint például a fényt. Az emberi organizmusnak ezt a hiányát oldotta meg gigantikus tökéletességbe — előbb fogya-tékosan egy francia tudós, szután pedig teljes eredménnyel — a most ünneplött Marconi. Így hajtotta a Herz-féle hullámokat a praktikus élet és a civilizáció szolgálatába Marconi, aki egy másik zsidó tudósnak egy másik praktikus felfedezését is hasznosította: Philip Reiset, aki viszont a telefont találta fel.

Természetesen ez mit sem von le Marconi nagyságából, mint ahogyan az ő nagysága, e felfedezés praktikus értéke nem halványíthatja el a karlsruhei zsidó professzornak tudományos nagyságát. Herz professzor a tudományos felfedezés érdeme, Marconi a praktikus megvalósítás. Egyforma érték, egyforma nagyság. Marconi a Herz-féle hullámok felfedezése nélkül nem valósíthatta volna meg a dróttalan távirót, viszont a Herz-féle hullámok Marconi zsenialitása révén lettek az emberiség haladásának, a civilizációnak értékeivé.

Ezért ünnepljük most őket együtt, ezért ünnepünk nekünk most különösebben Marconi születésének fordulójára, kinek találmányában egy zsidó tudományos felfedezése diadalmaskodott. És sok keserű napunkban csöndes, befelé új-jongó vigasz: emberi gonoszság és elmaradottság ám a zsidó ifjúság előtt el tudja zárni, gyűlölettel torlaszolni a főiskolák kapuit, talán

megbélyegezhetik a hackenkreuzlerék a német egyetemek zsidó professzorait, de sohasem fog sikerülni az emberiség haladásának útjából félredobni, numerus clausus alá rendszabályozni zsidó tudósok tudományának annyi áldott eredményét.

Hisszük, törhetetlen hittel, hogy az a sok tudományos felfedező azért van és csak azért van, hogy az emberiség boldogabb legyen. Mi nem tesszük fel Homme angol filozófussal a kételkedő kérdést: boldogabb-e az emberiség, mióta a gőzgépet feltalálták, mert hisszük fogyhatlan hittel, hogy igen, boldogabb lesz és egyre boldogabb. És mert a boldogságnak abban az eszközében, melyet Marconi az emberiségnek adott a Herz-féle hullámok azok, amelyek szív és szív között a világrészek távolságát átívelik, így ünnepljük a zsidó tudást is, akinek nevére azt a hullámot elnevezték, mely ezt a világot átfogó, minden távolsággal dacoló összetartozást fenntartja.

„Az idő fogja megérlelni a fuziót a nemzeti és parasztpárt között”

Beszélgetés egy vezető román politikussal. Teljes a harmonia a nemzeti pártban. A nemzeti párt ragaszkodik a nemzeti jelleg kihangsúlyozásához

(Cluj-Kolozsvár, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sajtó néhány nap óta különösen sokat foglalkozik az erdélyi nemzeti párt belső ügyeivel. A fővárosi nagy napilapok egymást licitálják túl a jólétesültségben és szenzációs információkban. Az egyik független politikai napilap, a nemzeti párt kettészakadásáról és a pártvezérek zömének a pártból kiválásáról ad hírt, a kormány hivatalos lapja a nemzeti és parasztpárt között tervezett fuzió meghiusulásáról, egyik másik nagy lap éppen ellenkezőleg a paktuma aláírásáról számol be.

A bukaresti sajtó a szenzációhajhászás kedvéért ilyenformán valósággal káoszt teremtett a közvéleményben, amelynek egészséges ítéletét a tulontul sok felelőtlen híradás károsan befolyásolta. Hogy a nemzeti párttól kolportált különböző híresztelések valóságáról meggyőződ-hessünk és a pártnak a parasztpárthoz való viszonyáról tiszta képet alkothassunk, a román politikai élet egyik kimagasló egyéniségéhez fordultunk, aki a husvéti ünnepeket Kolozsváron tölti.

Teljes a harmonia a nemzeti pártban

Informátorunk mindenekelőtt kategorikusan megcáfolta a párt bomlásáról terjesztett tendenciózus híreket és leszögezte, hogy ennek a híresztelésnek már azért sincs semmi alapja, mert a hírt kolportáló lapok szerint Maniu és Goldis között az állítólagos egyenetlenség az aradi értekezleten tört ki, holott Aradon még csak megbeszélést sem folytattak a párt vezérei. A hír tendenciája különben is annyira átlátszó, hogy akik ismerik a nemzeti párt alkotmányos szervezetét, egy pillanatra sem adhattak hitelt ezeknek a híreszteléseknek.

— Ugyancsak felelőtlenek azok a híresztelések, — folytatta informátorunk, — amelyeket a nemzeti párt fuzió tárgyalásáról terjesztettek el a különböző bukaresti lapok. Minde-nekelőtt le kell szögeznünk, hogy a fővárosi lapok nem helyes szempontból mérlegelték az ellenzéki pártok különböző tárgyalásait. Ezeknek a tárgyalásoknak tulajdonképpen triáljellege volt, ami azt eredményezte, hogy a nemzeti párt ma már pontosan tudja az összes politikai pártok intencióit és egyszersmind sikerült izolálnia az oligarchikus partokat.

Meg kell teremteni a demokrácia egységfrontját.

— Ezt figyelembe véve, feltétlenül hiba, felelőtlen híreket terjeszteni akár létrejött meg-

egyezésekről, akár a nemzeti párt kebelében kitört konfliktusról, vagy nézeteltérésről.

— A nemzeti pártban belül a legradikálisabb demokratikus áramlatok is kifejezésre juthatnak, de ezek az áramlatok a párt programjának határain belül fejlődnek ki és így nem hozhatnak létre sem szakadást, sem pedig egyenetlenséget. A nemzeti párt élő párt, amelyen belül belső harmoniájából fakadó tökéletes fegyelem uralkodik. Valahányszor ellenzéki fuzióról volt szó, a nemzeti párt becsületesen juttatta kifejezésre álláspontját. A párt álláspontja ma is ugyanaz: *Megteremteni a román demokrácia egységfrontját, olyan feltételek között, amelyek ennek az egyetértésnek a tartósságát is tökéletesen garantálják.*

Elv, amely nem felel meg az idők szellemének

— A nemzeti és a parasztpárt programjának sok a közös pontja, de vannak természetesen eltérések is, amiket a megegyezés érdekében ki kell küszöbölni. Ezeket a különbségeket — az én véleményem szerint — azoknak kell eliminálni, akiknek — ha komolyan akarják a fuziót, vagy a tartós megegyezést, — be kell látniok, hogy nem maradhatnak elszigetelődve egy olyan elv körül, amely nem felel meg a mai idők szellemének.

— A román nemzeti pártban történelmi multja az erdélyi intellektuális és paraszttömegek közös érdekein épül fel és így a párt joggal reprezentálja Erdélyi parasztságát. Sőt az okiráltságban is lelkes megértésre talált programja, úgy a városi lakosság, mint a paraszttömegek között, amit a legelőkeltebben bizonyít a durastori és romanatzi választások példája.

A nemzeti párt a nemzeti jellegért

— A demokráciáért szóló harcban a nemzeti párt baráti kezét nyújtotta annak a pártnak, amely az okiráltságbeli paraszttömegeket reprezentálja, de nem mondhat le programjának azokról a pontjairól, amelyek nemzeti jellegét határozzák meg.

— Körülbelül ezekben foglalhatom össze — fejezte be informátorunk — a nemzeti pártban a parasztpárthoz való viszonyát. A két párt között jelenleg nem folynak tárgyalások, a fuziót majd az idő fogja mérlegelni.

Hindenburg súlyos beteg

Páris, április 28. A Havas-ügyenökség szerint Hannoverből hírek érkeztek, hogy Hindenburg tábornagy ágybanfekvő beteg és állapota súlyos.

Ez történt...

Május 15.

(Harmadik levél a pályázóhoz)

Május 15-én jár le az Uj Kelet „Ez történt“ pályázata, amelyet három hónappal ezelőtt hirdettünk meg, hogy a zsidó humornak és zsidó iróniának szerte kálódó kincseit összegyűjthessük. A pályázatunk meglepően szép sikert ért el. Az „Ez történt“ rovat állandóan felszínre tartotta olvasóink érdeklődését, amit beszédesen igazol az a halom levél, amit naponta kézbesít a posta rovatunk vezetőjének.

Le kell szögeznünk ezen a helyen újra, hogy nagyon sok pályázatnak a közlését egyelőre, azok természete miatt mellőznünk kellett. Ezeket a pályázatokat, amelyeket gondosan megőrizzük, később még közre fogjuk adni.

A pályázati határidő május 15-én lejár. Eddig az időpontig még elfogadunk pályázatokat, az azután beérkező „Ez történt“ már nem vehetnek részt a pályázaton. A pályadíjak odaitélését, amint azt olvasóink nagyrészt kívánságára már korábban elhatároztuk, olvasóink maguk fogják eldönteni. Ecélből május 15-ike után három egymásután megjelenő számunkban szavazócédlulát bocsátunk olvasóink rendelkezésére.

A szavazáson mindenki résztvehet, aki a lapból a szavazócédlulát kivágja és azokat szerkesztőségünknek beküldi. A szavazatok beérkezése után a szerkesztőségi zsüri a legtöbb szavazatot kapott tíz „Ez történt“ szerzőjének a szavazatok száma szerint egymásután következő sorrendben a következő díjakat utalja ki:

- I. díj 2000 lej,
- II. díj 1000 lej,
- III. díj Az Uj Kelet egy évig ingyen,
- IV. és V. díj 10—10 értékes könyv,
- VI. és VII. díj Az Uj Kelet egy félévig ingyen,
- VIII., IX. és X. díj 5—5 értékes könyv.

A kiutalt díjakat igazolt tulajdonosaik a döntés után az Uj Kelet szerkesztőségében azonnal felvehetik, vagy kívánságukra postán továbbítjuk címükre.

(—p—)

Szépségpalota az angol birodalmi kiállításon

Az angol birodalmi kiállításon, amelyet a király öt nappal ezelőtt nyitott meg, pavilonja van a szépségnek is. A berlini „Lokalanzeiger“ munkatársa felkereste ezt a szépségpalotát és tapasztalatairól a következőkben számol be:

Aki ezen a csunya világon igazán szépet akar látni, az menjen el a London mellett lévő angol birodalmi kiállításra és keresse meg a szépség palotáját, amelyben Albion birodalmának legszebb tíz leánya, szépségükről és bátorságükről történelmileg híres nőket személyesítettek meg. Ezeknek a hölgyeknek a kiválasztása nem volt kis dolog, mert míg a szerencsés Páris csak három nő közül választotta ki a legszebbet, a szépségpalota zsürije ötszáz jelölt szépségét volt kénytelen a döntés előtt mérlegelni. A kiválasztott nők közül a legszebb talán Lord Montagu of Beaulieu leánya, aki egy Mr. Kenedynek lett a felesége, akit azonban Miss Helén Montagu néven ismernek a kulisszák világába.

A többi kilenc történelmi asszonyalak éppen olyan szép. A szépségre szomjas vándor megtalálja itt Kleopátrát, Elisabet Woodwillet) IV. Edward angol király felesége) Schenerázdet Dantes Beatricet, Mária Stuartot, Nell Gwynnet (II Károly szeretőjét), Madame Pompadourt, Mrs. Giddons színésznőt és az idei esztendő ragyogó megszemélyesítőjét miss 1924-et. A tíz hölgy mind gyönyörű szép, úgyhogy a szépségpalota tulajdonképpen csodaszép asszony- és leányvirágok csokra.

Mivel foglalkoznak a kiállítás tartama alatt egész napokon keresztül ezek a hölgyek? Bámultatni magukat szintén elfoglaltság és talán némelyek számára a legkedvesebb, azonban az egész napot ezzel mozdulatlanul mégsem lehet eltölteni. A hölgyek annak a kórának, amelyet megtestesítettek, jellemző foglalkozásait üzik, játszanak, kézimunkáznak és amint minden korban felfedezhetünk — kacérkodnak is.

Danzig szabadváros nem fogadja be a zsidó egyetemet

Valószínűleg Spanyolország mellett döntenek. Zsidó diákok világgongresszusa Antwerpenben

(Berlin, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban jelentette az Uj Kelet, hogy a népszövetség körében alakult „Szellemi Együttműködés Bizottsága“ legutóbbi ülésén Henry Bergson elnöke alatt foglalkozott a legtöbb közép- és kelet-európai országban bevezetett, vagy tervezett numerusz klauzusz kérdésével és

elhatározta, egy európai zsidó egyetem alapítását.

Azt is jelentettük, hogy a határozat után Spanyolország képviselője kijelentette, hogy állama kész a gondolatot megvalósítani. A spanyol kormány hajlandó nemcsak területet biztosítani a szükséges építkezéshez, hanem az egyetemet évi szubvencióban is részesíteni. Tudvalevő ugyanis, hogy Spanyolországban Pollidó szenátor vezetése mellett

erős áramlat indult meg a zsidók visszatelepítése érdekében.

A bizottság köszönettel vette a spanyol képviselő előterjesztését, de különböző, különösen nyelvi szempontok miatt úgy határozott, hogy az egyetem felállítását Danzig szabadvárosban kísérel meg.

A bizottság határozathozatalánál sajnos figyelmen kívül hagyta, hogy Danzig város tanácsában számos olyan képviselő is ül, akik nem a legnagyobb jóindulattal vannak eltelve a zsidóság iránt. Eanek hatása már jelentkezett is. A „Lodzer Tageblatt“ egyik munkatársa felkereste dr. Strunkot, Danzig város szenátusának tagját, aki egyben a népművelődési osztály vezetője is és véleményét kérte a felvetett tervre vonatkozólag. A szenátor a következőképpen nyilatkozott:

— Néhány héttel ezelőtt Danzig város szenátusa leiratott kapott Sir Mac d'Onnell fő-

biztostól, a népszövetség képviselőjétől, amelyben ismertette velünk Doktorowitz varsói bankárnak a népszövetség főtítkárságához intézett beadványát, a zsidó egyetem felállítására vonatkozólag. A népszövetség főtítkársága a főbiztos útján kérte ki a danzigi szenátus véleményét a tervre vonatkozólag. A szenátus behatóan foglalkozott az ügygel és elhatározta,

hogy a leghatározottabban állást foglal a zsidó egyetemnek Danzigban való felállításá ellen.

Danzigban ugyanis van már egy technikai főiskola, amelynek fejlődését a zsidó egyetem, úgy praktikus, mint morális szempontból károsan befolyásolná. A szenátus utalt még arra is, hogy a danzigi műegyetemen semmiben sem korlátozzák a zsidó hallgatók főlvetelét. A szenátus végül arra kérte a népszövetséget, hogy a zsidó egyetem tervének megtárgyalása alkalmával vonják be Danzig város egyik képviselőjét is. Ezt a kérésünket legnagyobb csodálkozásunkra a népszövetség nem honorálta.

Ez a nyilatkozat kétségtelenné teszi, hogy Danzig városa nem fogadja be a zsidó egyetemet és így nincs kizárva, hogy

a népszövetség Spanyolország vendégszeretét fogja igénybevenni.

E hírrel egyidejűleg Budapesten keresztül érkezett a jelentés, hogy a belgiumi zsidó egyetemi hallgatók rendezésében, a belga kormány ezen a héten megtartja Antwerpenben a zsidó diákok első világgongresszusát, amelyen megtárgyalják a zsidó diákság jóléti, tanulmányi és gazdasági megszervezését. A kongresszus, a belga kormány védnöksége alatt folytatja tanácskozásait. A budapesti jelentés megemlíti, hogy az antwerpeni kongresszuson a magyarországi zsidó diákság is képviselteti magát.

Lloyd George pesszimista

Egy „mellékkörülmény“, amelyről a franciák megfélekedtek. A szakértői javaslat a béke záloga lehetne

(London, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.)

A súlyos betegségéből nemrég felépült Lloyd George hosszabb cikkben foglalkozik a szakértői javaslatlallal és megállapítja, hogy ez az egyetlen alap, amelyen a jövőben a német jóvátételről tárgyalni lehet. Feljogosítva érzem magam — írja a kitünő politikus — felhívni a figyelmet arra, hogy én voltam az, aki már 1922-ben sürgettem a szakértői bizottság kiküldését. Velem szinte egyidejűleg az amerikai Mr. Hughes hasonló javaslatot vetett fel. De hosszú időnek kellett eltelnie, amíg francia részről belátták, hogy mégis ez a javaslat az egyetlen, amely kiránthatja Európát a binárból. Mindenesetre előbb be kellett következnie a Ruhr-megszállásnak és Németország gazdasági leromlásának, amíg ez a belátás megérlelődött.

Ami magát a szakértői jelentést illeti, folytatja Lloyd George, ez bizony csalódást okozott mind azoknak, akik nagy pénzüsségeket vártak Németországtól. A szakértők a legnagyobb határozottsággal állítják, hogy Németország fizetőképessége az első évben semmiképpen nem haladja túl az egymilliárd arany márkát. Ebben az összegben már benne foglaltatnak az összes anyagi szolgáltatások, valamint a megszálló csapatok költségei. Az egymilliárdnak négyötöd részét nemzetközi kölcsönnel kell biztosítani.

A francia köröknek talán kellemetlen, de annál tanulságosabb lesz, ha megemlítem, hogy 1922-ben, tehát a Ruhr-megszállás előtt, amikor Németország megkezdte a jóvátételi szállításokat, a teljesített reparációk értéke jóval meghaladta az egymilliárdot. Nem sajnáltam a fáradságot és kiszámítottam, hogy Németország 1922-ben pontosan ezernégy százmillió arany márkát fizetett a szövetségeseknek. És ezt a sajátjából fizette. Am Franciaország nem volt megelégedve a teljesítés mértékével és megindította a Ruhr-akciót. Az eredmény most előttünk van. Németország, amely 1922-ben ugyiszólván önszántából ezernégy százmillió arany márkát fizetett, 1924-ben a szakértők egybehangzó véleménye szerint nem képes többet fizetni a sajátjából kétszázmilliónál, mert a milliárdhoz hiányzó nyolcszázmillió arany márkát nemzetközi kölcsön útján kell fe-

dezni. Ez a számszerű eredménye a Ruhr-politikának, amelynek kifejezett célja a német fizetőképesség felfokozása és kikényszerítése volt. E ragyogó idea kitervezői megfélekedtek arról a mellékkörülményről, hogy Németország tényleges fizetőképessége iránt érdeklődjenek és irreális ábrándokra építették ez egész akciót. Ezt a lenézett „mellékkörülményt“ intézte most el a szakértői bizottság, amely Németországot olyan szánalmas állapotban levőnek találta, hogy hosszú időre lesz szüksége, amíg magához térhet.

Lloyd George azután a jövő eshetőségeivel foglalkozik. Nem mondom nagyot — írja — ha azt álloim, hogy Európa jövője függ a szakértői jelentés további sorsától. Ha okosan kihasználják az alkalmat, amely most kínálkozik, akkor ismét a béke és jószándék veheti át uralmát felkavart világrészünk fölött. A kapu, amelyet az új jóvátételi javaslat megnyitott, a békés idők gyönyörű panorámáját tárja elénk. De ha az örület, vagy ügyetlenség ismét becsapja a kaput, akkor ennek a generációnak kilátásai sötétek és szomoruk.

A cikk végén Lloyd George pesszimisztikus hangokat üt meg és attól tart, hogy Franciaország még miudig nem látja a helyzetet a maga veszedelmes komolyságában. Aki hegyek között nőtt fel, — fejezi be cikkét — ismeri a szokatlanul derűs és felhőtlen napok jelenségét, amikor a hegyek olyan világosnak és közelnek látszanak, hogy az embernek az az érzése, néhány lépéssel ellehet érní őket. Walesben ezeket a napokat csalóka voltuk miatt „rókanapoknak“ nevezik és az időismerők ilyenkor nedves, viharos reggelre készülnek fel. Nem tudom minden szorongás nélkül feltenni a kérdést: „Csakugyan beköszöntött a szép idő, vagy csalogna napfény az egész, amelyet vihar követ?“

Lloyd George pesszimizmusa, mint az utóbb érkezett táviratok mutatják, teljesen indokult.

— Megszökött tőzsdébizományos. Budapestről jelentik: A rendőrség körözlevelet adott ki Polgár Sándor, a Polgár és Tsa tőzsdébizományos cég egyik tagja ellen, aki százötvenmillió korona elsikkasztása után is neretlen helyre távozott.

Jogász jogfosz

(Cluj-K)

dósítójától. törvény, a hivta fel a teljesebbet. Az államp legelembb koztatása kiválóbb kolozsvári állampolgá tási utasít

— Har

hangsulyoz

a most

a legtelj

és ellenkezi

nyunkkel. S

amikor egy

kormányára

vényekkel

és érvényb

fosztja azok

vények felr

az uj

békesi

amely bár

vény jelleg

inkább két

pedig állam

jogi helyzet

— Nem

amivel tal

val szemben

keszerződés

tikusan a r

keszerződés

denkinek

azoké is, a

területén. S

ezzel az

lanná te

Legutób

garsági törv

szét. Alább

tatásast és

hangsulyozn

nulmányozt

hogy tisztá

elvezítse á

A végreh

34. cikk

gármester je

teti azok sz

továbbá az

elutasítatott

A jegyz

sornak egy,

példánya is

35. cikk

hivatalban i

fölvenni és

hogy a jegy

36. cikk

irattárban m

37. A j

érvényesek

akiket illet

nem adatott

A 38.—

lyozza az ál

V. §. Jogorv

állapít

41. cikk

akár ő mag

mellőztetett,

felebezési b

Ez a jog

ügyésznek is

A felebb

42. cikk

nyujtani a

névjegyzékek

Az állampolgársági juszticmord

Jogászteknitvények nyilatkoznak az új állampolgársági törvényről. Dr. Boila Romulusz közjogi professzor jogfosztásnak minősíti a törvényt. Az érdekeltek meghallgatása nélkül állítják össze az állampolgárok listáját. Működésbe lépett az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség jogászbizottsága

(Cluj-Kolozsvár, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Marzescu féle állampolgársági törvény, amelynek veszedelmeire az Uj Kelet hívta fel elsőnek Erdély figyelmét, egyre erőteljesebben nyomul a közérdeklődés irántjára. Az állampolgárok százezrei érzik veszélyeztetve legelemibb jogaikat. A közönség objektív tájékoztatása céljából ma felkerestük Erdély legkiválóbb közjogászát, dr. Boila Romuluszt, a kolozsvári egyetem közjogi professzorát, aki az állampolgársági törvényről és annak végrehajtási utasításáról a következőket mondotta:

— Hangsúlyoznom kell és nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy

a most megjelent állampolgársági törvény a legteljesebb mértékben jogfosztást jelent

és ellenkezik egy szintén elfogadott tételes törvényünkkel. Súlyos hibát követ el a kormányzat akkor, amikor egyáltalában nincs tekintettel az ország alkotmányára és saját iniciatívája szerint újabb törvényekkel úgy bolygatja meg a már gyakorlatban és érvénybenlevőket, hogy az állam polgárait megfosztja azoktól a jogoktól, amelyekkel a régi törvények felruházták. Súlyosítja a helyzetet az, hogy

az új törvény a törvényerőre emelt békeszerződéssel áll éles ellentétben,

amely bár nincs annak deklarálva, mégis alaptörvény jellegével bír. A békeszerződés ugyanis leginkább két államalkotó fontos kérdést tárgyal, és pedig államterületi helyzetét és az állampolgárainak jogi helyzetét.

— Nem lehet az új törvényt azzal magyarázni, amivel talán melegséget találhatnánk megalkotásával szemben, hogy azokra vonatkozik, akik a békeszerződés értelmében nem kaptak meg automatikusan a román állampolgárságot. A ratifikált békeszerződés rendkívül precíz munka, abban mindenkinél állampolgársági helyzete tisztázva van, azoké is, akik akkor nem tartózkodtak az ország területén. Semmi szükség sem volt tehát arra, hogy

ezzel az új törvénnyel ismét bizonytalanná tegye a kormány az állampolgárainak helyzetét.

Jogorvoslatok az állampolgárság megállapításánál

Legutóbbi számunkban közöltük az állampolgársági törvény végrehajtási utasításának első részét. Alább megtalálja az olvasó az utasítás folytatását és befejezését. Talán fölösleges ismételt hangsúlyoznunk, **mindenképpen a legalaposabban tanulmányozza a végrehajtási utasítás intézkedéseit, hogy tisztában legyen, mit kell tennie, nehogy elveszítse állampolgárságát.**

A végrehajtási utasítás folytatása itt következik:

34. cikk. A munkálatok befejezése után a polgármester jegyzőkönyvet vesz fel, melyben feltünteti azok számát, akik a névsorba beírva maradtak, továbbá azok neveit, kiknek kérése, vagy panasza elutasított.

A jegyzőkönyvhöz a kijavított ideiglenes névsornak egy, a polgármester által alkírt és záradékoltt példánya is csatolandó.

35. cikk. Ugyaníly példány a polgármesteri hivatalban is kifüggesztendő, erről jegyzéket kell felvenni és a polgármester gondoskodni köteles, hogy **a jegyzék 30 napig kifüggesztve maradjon.**

36. cikk. A jegyzőkönyvet és névsorokat az irattárban meg kell őrizni.

37. A jegyzőkönyvekhez csatolt névsorok végérvényesek maradnak azon személyek tekintetében, akiket illetőleg törvényes határidőben felelőleges nem adatott be.

A 38.—40. cikk a régi királyságban szabályozza az állampolgárságot.

V. §. Jogorvoslatok a román állampolgárság megállapítására vonatkozó végzések ellen

41. cikk. Aki sérelmesnek tartja azt, hogy akár ő maga, akár más a névsorba felvételét, vagy mellőztetését, vagy bejegyzése visszautasított, a felelőleges bizottsághoz felelőleges adhat be.

Ez a joga a belügyminiszternek és a királyi ügyészségnek is megvan.

A felelőleges teljesen bélyegmentes.

42. cikk. **A felelőleges 40 nap alatt kell benyújtani a helyi polgármesteri hivatalnál azon jegyzékek kifüggesztése keltétől számítva, amely**

— Orvosság, sajnos, nem igen van az új törvény ellen, legfeljebb, ha majd a törvény alapján történt állampolgárságmegvonások ügye a semmitőszékhez kerül,

a semmitőszék nem fogja figyelembe venni az önkényesen alkotott új törvényt.

— **A rendes eljárás az volna, hogy a semmitőszék felír a parlamenthez és kéri az új törvénynek, tekintve, hogy ellentétben áll alkotmányunk egy alaptörvényével, törölését. Hogy azonban a parlament tényleg törölje a mai rezsim mellett, nem tartom valószínűnek.**

Ugyanerről a kérdésről dr. Ládai István volt miniszteri tanácsos, a kitűnő kodifikatív ezeket mondotta:

— Harminc napot ad a törvényarra, hogy a hatóságok megállapítsák, kiknek van joga arra, hogy román állampolgárok legyenek. Szerintem

ez a harminc nap elegendő az anyag feldolgozására

és valószínűnek tartom, hogy azt a lejáratkor meg kell hosszabbítani. Arra vonatkozóan, hogy milyen beosztás és milyen rendszer szerint történik az összeírás, vagy megállapítás, nincs konkrét intézkedés. Valószínű, hogy

az érdekeltek meghallgatása nélkül a hatóságok birtokában lévő adatok alapján fogják megállapítani, hogy ki román állampolgár és ki nem.

Természetesen, aki nem fogadja el a megállapítás valószínűségét, megtalálhatja igazságát, ha a törvényben megállapított formák között és helyekre felelőleges. A törvény intézkedik arról is, hogy aki külföldön tartózkodik, az az állampolgárságát hazaérkezése után azonnal kérheti és azt azonnal meg is kapja.

Ezekből a nyilatkozatokból is látható, mennyire fontos, hogy mindenki résen legyen, nehogy elnézés, hanyagság, vagy formahiba miatt elveszítse állampolgárságát. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség által tervbevetett jogászbizottság már megkezdte működését és a közönség rendelkezésére áll.

jegyzékek a jelen rendelet 29. és 35. cikkében vannak említve.

43. cikk. A polgármesteri hivatal a felelőleges bizottságnak a beiktatástól számított öt nap alatt bemutatja a felelőleges, csatolva hozzá azt a kérvényt, vagy panaszt is, melyet a felelőleges annak idején a megállapító közegekhez benyújtott, továbbá a polgármesteri hivatal irattárában levő egyéb vonatkozó iratokat.

44. cikk. A polgármester és bármely hatóság az iratok attételekor megteheti észrevételeit.

45. cikk. A felelőleges bizottságok a felelőlegeseket a náluk való beiktatástól számított 30 nap alatt kötelesek elintézni.

Az elintézés a felek idézése nélkül csakis az iratok alapján, a felelőleges indokok és a bemutatandó emlékiratok alapján történik.

Szükség esetén a felek megidézhetők, kihallgathatók, vagy tőlük más iratok bemutatása kérhető.

46. cikk. A felelőleges bizottság bármely hatóságot megkereshet, hogy a felelőleges bizottság által szükségesnek tartott nyomozást végezzen, iratokat áttegyen vagy fontos esetekben bárkit is, aki hasznos felvilágosítást adhat, kihallgasson, vagy kihallgattasson.

47. cikk a felelőleges bizottság két szavazatból álló többséggel határoz.

48. cikk. Határozatai ellen semmisségi panasznak van helye, melyet a kihirdetéstől számított 20 nap alatt kell beadni a bizottság jegyzői irattárában.

49. cikk. A bizottság elnöke a panaszt az ügyiratokkal együtt a legfőbb semmitőszékhez terjeszti elő.

50. cikk. A semmitőszék zártülésben az iratok és a hozzá benyújtandó emlékiratok alapján a felek idézése nélkül sürgősen határoz és megsemmisítés esetén az ügy érdemét is eldönti.

51. cikk. Határozatát az ügyiratokkal együtt a felelőleges bizottsághoz küldi.

52. cikk. A felelőleges bizottság oly határozatai, melyek ellen semmisségi panaszt adtak be, továbbá a semmitőszék határozatai a felelőleges bizottság elnöke által közlendők a felelőleges felterjesztő polgármesterrel, hogy azokat az állampolgársági jegyzékbe bevezesse.

III. FEJEZET

Az állampolgársági jegyzékek és bizonyítványok

53. cikk. A polgármester minden községben állampolgársági jegyzéket vezet, melyekbe betűsorban bevezeti mindazokat, kiknek román honossága megállapított.

Beírandó a családfők neve, a feleség, a férj és kiskorú gyermekek a szülők rovátába irandók.

54. cikk. Ezt a jegyzéket azon 30 nap alatt kell összeállítani, mely a kifüggesztett névsorok elleni felelőlegesekre meg van állapítva.

55. cikk. A főszolgabírók a községi jegyzéket hitelesítik.

56. cikk. A jegyzékben a felsőbbirói határozatokban elrendelt módosítások, valamint azok, melyek a 62. cikkből következnek, utólag bevezetendők. A törlések olvashatóan eszközölkendők.

57. cikk. A községi hatóságok az 53. és következő cikkek szerint készült honossági jegyzékből kötelesek bizonyítványokat kiállítani.

58. cikk. Ezek a csatolt minta szerint állítandók ki és minden hatóság előtt a román állampolgárság bizonyítékul szolgálhatnak.

59. cikk. Semmi más közigazgatási, vagy rendőri hatóság nincs jogosítva állampolgársági iratokat, vagy bizonyítványokat kiállítani, kivéve a belügyminisztert a 61. cikkben külön meghatározott esetben.

Minden, a jelen szabályzat előtt kiállított állampolgársági irat, vagy bizonyítvány semmis, kivéve azokat, amelyeket a bíróságok az alkotmány 133-ik cikkével jóváhagyott rendelet törvények alapján kiadtak.

Befejező rendelkezések

60. cikk. Azok, akik a 2. cikk 3. és 4. pontja alá esnek, **de lakóhelyük nem azon községben van, mint amelyben illetőségük volt, vagy amelyben születtek, a 38. és következő cikkekben meghatározott módon fognak eljárni.**

Jegyzet: A 38. és következő cikkek a régi királyságra vonatkoznak, minél fogva azok rendelkezéseit a következőleg kell alkalmazni.

Községekben az előjárásához, városokban a rendőrprefektúrához vagy a rendőrfőnökséghez kell kérvényt beadni, melyben meg kell nevezni azt a községet és vármegyét, amelyben az illetőnek községi illetősége volt, minthogy ott fogják beírni a honossági jegyzékbe. A kérvényhez az összes bizonyító okiratokat csatolni kell. A rendőrség vagy az előjáróság ezen kérvényeket az illető községhez beküldi, mely azokat a 26., 27. és 33. cikkek értelmében elintézi.

61. cikk. A 2-ik cikk IV. és V. pontjaiban említettek, kik nem belföldön laknak, irataik bemutatásával a belügyminisztertől kérhetik honosságuk elismerését. A kérelem alapján a miniszter honossági igazolványt adhat.

62. cikk. Az előbbi cikkben említettek a belügyminiszteriumban külön jegyzékbe foglaltatnak.

63. cikk. Akik a fentiek szerint készülő állampolgársági jegyzékben nem fognak szerepelni, a román honosságot már csak a honossági törvény 7. és következő cikkében említett valamely módon nyerhetik el.

Kivételnek azok, akik bár a 2. cikk alapján honosságot nyertek, lakóhelyükről való távollét miatt nem vétettek föl a jegyzékben. Ezek a községi hatóságtól bármikor kérhetik a honossági bizonyítványt s ha az megtagadtatik, 40 nap alatt a törvényes közegekhez fordulhatnak.

A községi hatóság belügyminiszter előzetes engedélyével ily bizonyítványokat csak azoknak adhat, akik helybeli lakosok és igazolják, hogy a névsor elkészítésekor távol voltak.

64. cikk. A bel- és igazságügyminiszterek kiegészítő rendelkezéseket tehetnek.

.....

Coolidge a republikánusok jelöltje

Páris, április 28. Washingtonból érkezett hírek szerint Coolidge megválasztása a republikánus jelöltségre biztosítva van. Pennsylvania, Delaware, New-Jersey államok 119 delegátusa Coolidge-ra adta szavazatát és ezzel a mellette szavazó delegátusok száma hétszázra emelkedett.

Kolozsvár győzött a temesvári válogatott fölött

Kolozsvár-Temesvár 1:0 (1:0)

(Cluj-Kolozsvár, apr. 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedvező időben találkozott össze Kolozsvár és Temesvár a kolozsvári sporttelepen, a román husvét második napjának délutánján és a mérkőzés Kolozsvár megérdemelt győzelmével végződött.

A mérkőzésen Kolozsvár csapatját Molnár, Hirsch, Málnási, Jakobi, Braun, Fazekas, Cipcigan, Deutsch Simi, Fahn, Barabás, Istvánffy II. reprezentálták. A temesvári csapatban ott láttuk Wetzert, Tencert, Zemplert, Teszlert és a centerhalf posztján Halmost. A kapuban a temesváriak új, nagyszerű kapusa Laki védett.

A szokásos üdvözlések után öt óraker vette kezdetét a játék. Az első félidő első tíz perce Temesvár imponáló stílusfőlényével telik el, a kolozsvári csatársor alig jut labdához, a védelem azonban kiváló játékot produkált, kivéve Málnási, aki nagyon bizonytalan volt és drukolt. A kolozsvári csapat lassan főlénybe jut, a halvesor nagyon szépen dolgozik és szebbnél-szebb labdát juttat a csatársornak, amelynek balszárnya kifogástalanul működik, különösen Fahn osztja ideálisan a labdát, de a jobb szárny önző játékán minden akciót meghiusult.

A huszonegyedik percben Jakobi hosszú előreadását Fahn laposan Deutsch Simi elé helyezi, aki éles lövéssel a kapu balsarkába véd-

hetetlen gólt lő. Gól után kissé ellanyhul a játék és az első félidő változatos mezőnyjátékkal telik el, azonban minden eredmény nélkül. A második félidőt Kolozsvár játékanak imponáló főlénye uralta, de Barabás önző játéka minden komolyabb akciót eredménytelenné tett. A tizenkettedik percben Cipcigan lesántult, helyette Ankraut állt be, aki elsőrangú játékot produkált.

A mezőny legjobb embere Jakobi volt, aki ideális játékot produkált. Nagyon jó volt az első félidőben Braun is, de a második félidőben már kifulladt. A hátvédek közül Hirsch volt a jobbik. Málnási sok helyzetet tisztázott a kapu előtt, de sok bajt is szerzett. A halvesorban Fazekas szépen szerelt, de labdaosztogatása ellen sok kifogás emelhető. A csatársorban Fahn labdaosztása és Deutsch Simi pompás suttjai tünnek ki. Istvánffy Barabás önző játéka tette tönkre. Barabás a mai mérkőzés után bebizonyította, hogy nemcsak az olimpiai mérkőzés jelöltjének, de a kolozsvári csapatba sem való. A temesvári játékosok általában kevesebbet mutattak, mint amennyit tőlük várni lehetett. Legjobb emberük Halmos volt, a kapus is kifogástalanul dolgozott, a kapott gólt nem védhette. Morár bíró a mérkőzést kitűnően vezette.

Miért megy Benes Rómába?

Kibővítik az olasz-jugoszláv szövetséget. Benes római tervvel. A készülő meg- egyezés nem irányul Franciaország ellen

(Prága, apr. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma már teljes határozottsággal erősítik meg a hírt, hogy nemcsak Massaryk elnök utazik egészsége helyreállítására céljából Olaszországba, hanem dr. Benes külügyminiszter is Rómába megy és ennek az utnak az a célja, hogy Olaszország és Csehszlovákia között olyan természetű megállapodás jöjjön létre, amely kiegészíti az olasz-jugoszláv szövetséget

Dr. Benes legutóbbi politikai expozéjában nagy melegséggel emlékezett meg Csehszlovákiának Itáliához való viszonyáról és ebből az alkalomból megemlékezett azokról az érdemekről, amelyeket a római politika szerzett magának a csehszlovák köztársaság megalapítása körül. Parlamenten beszédében hangsúlyozta, hogy Csehszlovákiának

együtt kell működnie minden körülmények között Olaszországgal.

Morgan Londonban tárgyal a német kölcsönről

A párisi tárgyalások. Az amerikai kölcsönjegyzés a szövetségesek megegyezésétől függ. Mit kíván Franciaország

(Páris apr. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jóvátételi bizottság április 25-én ülést tartott, amelyen tudomásul vették a francia, belga és brit kormány ama válaszát, amelyek szerint csak az államok

elfogadják a szakértő jelentések indokolásait.

Hír szerint a jóvátételi bizottság mai ülésén fontos határozatokat hozott. Megbizta Barthout és Bartburnt, hogy puhatolozzanak pénzügyi körökben, végrehajthatók-e a szakértők tervei és előteremthető-e Németország számára az a nyolcszázmillió kölcsön, amely fedezné az 1924-25 évben szállítandó anyagszolgáltatást, a megszállás költségeit és a szövetségi bizottság kiadásait. Barthou és Bartburn a közelnapokban

találkozni fognak Pierpont Morgonnal,

aki Nizzából Párisba érkezett. Az értekezletbe bevonják a francia és angol nemzeti bankok kormányzóit, azonkívül több tekintélyes bankembert is.

Morgan, miután Párisban hosszasan tárgyalta a szakértők megbízottaival, Londonba utazott, hogy a City bankáiraival is folytasson

Üdvözölte a nemrégiben megkötött megállapodásokat, amelyek Róma és Belgrád között jöttek létre és amelyek teljesen fedik a csehszlovák politika alapelveit és intencióit.

Az olasz-csehszlovák szövetségnek az lenne az értéke, hogy megszilárdítaná az Olaszország és Jugoszlávia közötti kapcsolatokat, másrészt a Franciaországgal való viszonyt is befolyásolná. Róma ma a világpolitika legtöbb kérdéséhez

Páris riválisának tekinthető.

De nem tehető fel, hogy az olasz-csehszlovák tárgyalások Franciaország ellen irányulnának, mert hiszen dr. Benes mindig is a francia politikával párhuzamosan haladt. Nagyon valószínű, hogy a kiváló államférfi, aki több ízben sikeresen közvetített Franciaország és Anglia között, ezuttal Franciaország és Olaszország közötti konfliktusok elintézőjeként fog szerepelni.

tárgyalásokat. A „Newyork Herald” szerint Morgan kijelentette, hogy az amerikai pénzemberek nagyobb mértékben vennének részt a nyolcszázmillió aranymárkás kölcsön jegyzésében, ha Németország és a szövetségesek megegyeznének a szakértői terv végrehajtásában.

London, apr. 28 A jóvátételi kérdésben Franciaországnak és az antant államainak utjai eltértek. A jóvátételi bizottság közölte azokat a válaszokat, melyeket a kormányok a szakértői jelentésekre adtak. A válaszokból kitűnik, hogy Anglia, Olaszország és Belgium egyhangulag és feltétel nélkül elfogadják a szakértők programját, Franciaország azonban most is kifogásokkal él. A francia jegyzék kifejti, hogy a francia kormány csak a jóvátételi bizottság határozatait után foglalhat véglegesen állást. Tiltakozik az ellen, hogy a német kormányt a szövetségesekkel egyenrangúnak tekintés s végül kijelenti, hogy a zálogokról csak akkor lehet a biztosítékok más rendszerére áttérni, ha Németország betartja a jóvátételi bizottság hozandó rendelkezéseit. Ez annyit jelent, hogy

a Ruhr-megszállást továbbra is fenn akarják tartani

és csak hosszabb idő múltán fokozatosan akarják csökkenteni.

Az angol munkáskormány első költségvetése

Csökkentik a tea- és cukoradót. Beengedik a külföldi autót és filmet. Emelik az örökösödési adót. A konzervatívok a költségvetés ellen. Az orosz válasz az angol bankárok követeléseire

(London, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ramsay Macdonald miniszterelnök a királynál töltött látogatása után hétfőn a Walesben lévő Aberavon választókerületét látogatja meg, innen szerdán Londonba tér vissza, ahol a parlamentben Snowden kincstári kancellár beterjeszti a költségvetést. A lapok jelentése szerint

a munkáskormány első költségvetése alig különbözik az előző kormány költségvetésétől.

Azt hiszik, hogy a cukoradót, a teaadót és a látványossági adót, amely különösen a színházakat sújtja mérsékelni fogják. Valószínű, hogy a harminchárom százalékos adót, amit külföldi autókra és filmekre vetettek ki, nem fogják megújítani azzal az indokolással, hogy a háborúban a különös viszonyokra való tekintettel behozott adókat meg kell szüntetni. Az adók ez év május elsejéig lesznek érvényben. Az intézkedés ellen a konzervatívok valószínűleg tiltakozni fognak, minthogy ezzel

megnyitják a külföldi autók és filmek beözönlését,

ami erősen csökkenteni fogja a konzervatív kezeken lévő autók és filmvállalatok üzemeképességét.

A megszűnő adók helyébe Snowden az örökösödési adókat akarja felemelni, azonfelül a kereskedelem jobb helyzete következtében a vámoktól remél kárpótlást. A közvetlen adók tekintetében is könnyítések várhatók.

Moszkva, április 28. A szakszervezetek nagy- orosz szövetségének elnöksége rendkívüli ülésen kidolgozta az angol bankárok követeléseire adandó választ. A memorándum formájában leszögezett válaszirat elvei a következők:

1. Csak ha angol pénzügyi körök beruházásai hiteleket adnak, lehet szó egyes kölcsönök törlesztéséről, amelyeket azonban Oroszország fizetőképessége arányában redékalni kell.

2. Külföldi tőkések magántulajdona nem adatik vissza.

3. A vállalatok régi tulajdonosai elsőbbséget élveznek a koncessziók megszerzésénél abban az esetben, ha régi üzemeikben újból fölveszik a munkát.

4. Arranézve lehetetlen garanciát nyújtani, hogy a jövőben semilyen körülmények között nem kobozzák el a magántulajdont, minthogy ilyen garanciát az angol kormány saját országában sem adhat.

5. A kereskedelem teljes szabaddátételére vonatkozó követelést Oroszországnak vissza kell utatania, mert ez

a külkereskedelem monopoliúmának megszűnését jelentené

és az államot gazdasági káoszba döntené.

A memorandum végül figyelmezteti az angol tőkéseket, hogy az Oroszország elleni bojkott két- élű lehet. Ugyanis ebben az esetben Oroszország nemcsak koncessziókat nem ad Angliának, hanem beszünteti ipari rendelkezéseit is, ami Oroszország gazdasági fejlődése mellett nem egészen jelentéktelen körülmény.

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyanitt: Tüdő- és hörghurut, köhögés, számkököhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje háziorvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer- tára Reghinul-Sásesc

LÁDAGYÁR

Mindenemű ládákat és fadobozokat összeszerelt és szí- szedett részekben megrendelésre azonnal készült és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernuzi (volt Kajántól-ut) 1 szám

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánázi zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay Janos és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félre 320 lei, egész évre 620 lei.

Kormány első

Beengedik a kül-
örökösödési adót.
ellen. Az orosz
követeléseire

Kelet tudósítója.

iszterelnök a ki-
hétfőn a Wales-
területét látogatja
a tér vissza, ahol
Inostári kancellár
A lapok jelentése

tségtvése alig mány költség.

ót, a teadót, és a
lönösen a színhá-
s. Valószínű, hogy
adót, amit külföldi
ki, nem fogják
sal, hogy a hábo-
való tekintettel
zintetni. Az adók
k érvényben. Az
tívek valószínűleg
ezzel

átók és filmek

gja a konzervatív
lalatok üzempé-
e Snowden az örö-
melni, azonfelül a
következében a
A közvetlen adók
várhatók.

akszervezetek nagy-
rendkívüli ülésén
követeléseire adandó
májában leszögeztet

körök beruházásai
es kölcsönök törleszt-
szország fizetőkép-
tulajdona nem ada-

donosai elsőbbséget
erzésénél abban az
ujból fölveszik a

garanciát nyújtani,
mnyek között nem
mint, hogy ilyen
át országában sem

szabaddátételére vo-
tak vissza kell uta-

opoliumának
ntené

döntené.

elmezteti az angol

elleni bojkott két-

esetben Oroszország

Angliának, hanem

is, ami Oroszország

em egészen jelen-

OL"

ellen. Ugyanígy Tüd-
tuberkulózis ellen. Min-
cipinol"-t rendelni!

szertárban

reszt" gyógyszer-
sesc

ÁR

Fióküzlet
Egeres

szeszszegzett és szé
azonnal készíti és
ol áron

odés és lágagár

antól-át) 1 szám

RADEA-MARE

ATA UNIRII

odés és lágagár

antól-át) 1 szám

RADEA-MARE

ATA UNIRII

odés és lágagár

antól-át) 1 szám

RADEA-MARE

ATA UNIRII

odés és lágagár

antól-át) 1 szám

RADEA-MARE

ATA UNIRII

ilyent ünnepnapon, azért a gyászünnep megtartá-
sát az ünnepek utána halasztották. A híres zeli-
csóvi csodarabbi 82 éves korában hunyt el. Nagy
talmudista hírében állott és Vereckének volt főrab-
bija az orosz betörésig. Azóta Munkácsra költözött
és Püspök-utcai lakásában a hívők nagy serege
kereste fel imádságaiért, segítségéért és tanácsáért.
A rabbi holttestét egy a főtemplomban, mint a
Bethámidrásban körülhordták, majd örök nyugal-
omra helyezték a munkácsi zsidó temetőben.

— Ujabb konfliktus Ulster és Írország
között. Londonból jelentik: Írország és Ulster
között ismét kitért a vizsály. Az északi határ
megállapítására irányuló tárgyalások a két állam
között megszakadtak. Az ir szabadállam azt
kivánja, hogy Ulster két grófságát, melyekben
a katolikusok vannak többségben, az ir állam-
hoz csatolják. Ulster mindaddig ezeket a tár-
gyalásokat halogatta. A kérdésben nemsokára
uj tárgyalások lesznek, amelyeket angol vezetés
alatt fognak lefolytatni.

— A felhőszakadás elmosta a vasúti töl-
tést. Marosvásárhelyről jelentik: Vasárnap este ha-
talmos felhőszakadás pusztított a városban és kör-
nyékén. A zápor elmosta körülbelül négyszáz mé-
ter hosszúságban Mezőmadaras és Mezőbánd álló-
mások között a vasúti pályatestet. A közlekedést
csak átszállással lehetett ezen a vonalon fenntartani.
A pályatest gyors helyreállítására az illetékes kö-
zegek megtették minden intézkedést.

— Az új magyar jegybank részvényeit
nemes valutában kell fizetni. Budapestről jelen-
tik: A nemzeti Bank részvényjegyzéséről szóló
felhívás a jegyzések határidejét április 28-tól
május 7-éig állapítja meg. A Nemzeti Bank 300
ezer, egyenként 100 aranykorona névértékű
részvényt bocsát ki. Ezenkívül azonban 25 kor-
onás negyedrésvények is lesznek, amelyek
aranyéremért vagy nemes valutáért jegyezhetők.
A részvények vételárát a magyar koronaérték
aranyérmeiben, a régi nyolc forintos aranyban,
huszfrankos Napoleon-aranyban, huszmárkás
aranyban, arany sovereignben fogadják el.
Ezenkívül az Egyesült-Államok, Nagybritannia,
Svájc, Svédország és Hollandia valutáival vagy
devizáival is fizethetők.

— Egy betörő és kereskedő harca. Dává-
ról jelentik: A hunyadmegyei közbiztonsági viszo-
nyok napról-napra rosszabbodnak. Eddig csak a
vidéken garázdálkodtak a betörők, az utóbbi időben
azonban már a megye székhelyén is veszélyeztetik
a békés polgárok életét és vagyonát. Dáva városá-
ban rövid időközben öt helyen törték be és követ-
tek el nagyobb lopásokat. Április 25-én este 10
órákor egy jól felfegyverkezett rabló álkulcs
segítségével behatolt Diamantstein Jakab kereskedő
lakására. A felriadt kereskedő és a haramia köz-
ött elkezdett dulakodás fejlődött ki, amelynek
során Diamantstein több szurási sebet kapott. A
rabló futásnak eredt. A rendőrség bevezette a
nyomozást.

— A munkásság május 1-i ünnepe. A
munka nemzetközi ünnepére a kormány az idén
is hivatalos ünnepet rendelt el és engedélyt adott
arra, hogy az ország munkássága ezt a napot min-
denütt megünnepelhesse, de a felvonulásokat és
utcai tüntetéseket tiltotta. A nap megünneplé-
sére Kolozsvár munkássága is erősen készülődik.
Ez idén Kolozsvár munkássága két táborban fogja
megünnepelni a nap jelentőségét. Külön ünnepsé-
geket hirdetnek a szociáldemokraták és külön
ünnepeket hirdet az egységes szakszervezetek
szaktanácsa. A szociáldemokraták május elsején
délelőtt a Redout nagytermében tartanak ülést,
az egységes szaktanács hívei ugyanakkor a Bia-
sini szálló nagytermében gyűlnek össze. Mindkét
gyűlésen román és magyar nyelvű szónokok fog-
ják méltatni május elsejének jelentőségét. A nép-
ünnepek délután a Hója erdőben fognak lezaj-
lani. Rossz idő esetén este nyolc órákor bál lesz
a Redout nagytermében.

— Az antikvitások aukciója. A „Szociális
Misszió” közli, hogy a ref. kollégiumban (Farkas-
utca 16.) általa rendezett kiállításon el nem adott
tárgyak aukciója (árverése) április 29-én — kedden
— d. e. 11 órától 1-ig és d. u. 4—7-ig folyta-
tódik a kiállítási helyiségben s kéri a kiállított
tárgyak tulajdonosait, hogy az árverésen részt-
venni és esetlegesen el nem adott tárgyaik el-
szállításáról gondoskodni sziveskedjenek.

* Ha köhögés, torokfájás gyötör, kinez minket,
Kaiser-Borax öblögetés könyvit meg bennünket.

* Fejfájás, szédülés legtöbbször a belek
szabálytalan működéséből származnak. Koprol, az
ideális hashajtó biztosan megszűnteti.

— Az elbocsájtott detektív hivatalos közeg-
nek adja ki magát. A str. Petrose 30 szám
alatti kocsmában nap-nap után megjelent egy
kopottas réhába öltözött ember, aki kijelentette,
hogy ő a központi rendőrség kiküldöttje és min-
den este leigazolta a kocsmá vendégeit. Majd-
nem minden este megtörtént, hogy egy-két embert,
akiknek nem talált rendben az igazolványát, ma-
gával akarta vinni, de ha az illető vonakodott a
detektív követni, egy jó vacsoráért, vagy egy
kis italért a detektív elállott az elővezetéstől az-
zal, hogy az illető rövidesen szerezze be igazol-
ványait, mert a jövőben nem lesz többé elnéző.
Tegnap este azonban senkit sem talált, aki va-
csoráját kifizette volna, a kocsmáros pedig hango-
san követelte a vacsoráért járó pénzt. A detek-
tív méltatlankodott a kocsmáros eljárásán, de fi-
zetni nem akart. Szóváltás támadt közöttük, amely
tetőfokra hágott, mikor megjelent a kocsmában
a szolgálatból hazatérő Mundrutz detektív. Érte-
sülve a történetekről, igazolásra szólította fel isme-
retlen kollégáját, aki azonban igazolni nem tudta
magát, ezért előállította a központi rendőrségen.
A rendőrségen kiderült, hogy a kocsmának
állandó vendége Kovatá Todor mocaí illetőségű,
volt rendőrségi detektív, akit több szabálytalan-
ságért elbocsátottak a rendőrség szolgálatából. A
leleplezett áldetektív holnap átadják az ügyész-
ségnek, ahol a hatóság nevével való visszaélést
indítanak ellene eljárást.

— Akik másfél évszázadot éltek. Dr. Max
Rubner, a bécsi orvosi egyetem világhírű tanára
most kiadott könyvében, amely az emberi kor ha-
táiról ír, a következő érdekes feljegyzést találjuk.
Az emberi kor 185 éven túl nem terjed. Száz-
ötven éves kort megélt emberekről vannak feljegy-
zéseink. Parre, egy angol paraszt százharminc éves
koráig nehéz munkát végzett, százhusz éves volt,
amidőn másodsor nőszült és százötvenkét éves ko-
rában halt meg. — Jenkis, egy skót gazda száz-
hatvankilenc évet élt, száznegyven éves korában
a törvénybíró előtt pereskedett két fiával, akik
közül az egyik százkettő, a másik száz éves volt.
— Egy francia bányavidéken egy Juste nevű
szénhordó százharminchárom évet ért meg, amely-
ből nyolcvan évig állandóan egy tárnában dolgozott.
— Brown, egy new-castlei iparos százhusz évet
ért meg, ami nagy csoda volt, mert szenvedélyes
dohányos volt, mindvégig sokat ivott és mérték-
telenül evett.

— Zsebtolvajrazzia a kolozsvári állomá-
son. Az utóbbi napokban a kolozsvári állomáson
igen sűrűn történtek zsebtolvajlások, melyek tettes-
eit a legritkább esetben lehetett elzogni. A rend-
őrség mindent elkövetett, hogy a zsebtolvajokat ár-
talmatlanná tegye, de a vakmerő zsebmetszők a
legszorgalmasabb rendőri felügyelet ellenére is
állandóan fosztogatták az utazó közönséget. Minden
jel arra mutatott, hogy a vasúti rendőrség emberei
közül valaki összeköttetésben van a zsebtolvajok-
kal. A számtalan panasz arra indította a helybeli
sziguranciát, hogy a vasúti rendőrség tudta nélkül
külön razzliát indítson a pályaudvaron és környé-
kén. A razzliának megvolt az eredménye, rövid
idő alatt három zsebtolvajt éppen akkor értek tet-
ten, mikor a raktárak között egy detektíval és
egy rendőrrel osztozkodtak a lopott értéken. A
szigurancia emberei a zsebtolvajokat és a hűtlen
rendőröket letartóztatták. A vallomásnál kiderült,
hogy a szigurancia detektívei jó fogást csináltak,
mert elfogták a több országon keresztül körözött
Fetkó Janit is, aki hosszabb ideig csehszlovákiá-
ban volt és alig néhány napja tért vissza Kolozs-
várra, hogy külföldön szerzett tapasztalatait érve-
nyesítse. Azonkívül a szigurancia kezei közé ke-
rült a híres Jelen Józsi és a betörő élet közked-
velt „szép fiúja” a „Bandi” is, a három tetartoz-
tatott betörőt, valamint a hűtlen detektívet és
rendőrt átadták az ügyészségnek, ahol a helyettes
vizsgálóbíró a mai napon megkezdte a kihalta-
tásukat.

— Vasúti karambol. Segesvárról jelentik:
Vasárnap este a Szederjes és Segesvár közti
vonalon vasúti karambol történt. A 406. számú
személyvonat rendes menetsebességgel robogott
a szederjesi állomás felé, amikor a mozdony-
vezető Szederjes felől vonatkatolást hallott.
Csakhamar feltűnt egy hat kocsiból álló üres
szerelvény, amely teljes sebességgel rohant a
Segesvár felé erősen lejtős pályán a személy-
vonat felé. A mozdonyvezető fékezett, az össze-
ütközés azonban így is kikerülhetetlen volt. A
karambol következtében a mozdony és több
kocsi megsérült, emberéletben nem esett kár.
A személyvonat utasai több órás késéssel foly-
tatták útjukat.

KÖZGAZDASÁG

A mai valutapiac

Az ünnepek miatt a tőzsdei jegyzések elmaradtak és a magánforgalomban üzleteket nem bonyolítottak le. A zürichi jegyzés sem hozott lényeges változást.

Kertészkongresszus és kiállítás Timisoarán. A romániai kertészegyesület ezidei kongresszusát augusztus 24 és 25-ére tervezi és pedig a Bánság fővárosában, Timisoarán. A kongresszussal különben nagyszabású kertészeti kiállítást is rendeznek, amelynek objektumait Bukarestbe szállítják.

Dohánygyár Aradon. Aradról jelentik: A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy Aradon dohánygyárat alapít. Az új dohánygyár építését a terve szükségessé, hogy az aradkörnyéki és bánáti dohánytermelést a temesvári dohánygyár nem tudja feldolgozni.

Az új román-jugoszláv transzítóforgalom. Timisoarából jelentik: A napokban ide érkezett egy jugoszláv vasúti delegáció, hogy a CFR kiküldöttjeivel tárgyalja az új jugoszláv-román vasúti transzító forgalmat. A tárgyalás célja nem csupán Zombolyára szorítkozik, hanem főleg a Stamura-Moravitz-Versec vasúti összeköttetés felvételét kívánja rendezni.

A védjegyek és címkek használatának meghosszabbítása. Bukarestből jelentik: Az itteni kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére a kereskedelemügyi minisztérium vezérigazgatósága 1924 április hó 15-én 22841 szám alatt értesítette nevezett kamarát, hogy védjegyek és címkek kicserélése 25764-1924. számú miniszteri rendelettel 1924. évi október hó 1-ig meghosszabbított. A régi védjegyek és címkek tehát ezen időpontig zavartalanul továbbra is használhatók.

Kisajátítások az új csatolt területeken. Bukarestből jelentik: A jugoszláviától Romániához csatolt területen megkezdtek az agrártörvény értelmében a földek kisajátítását és szétosztását. Ezideig két nagybirtok került kisajátításra, de mivel az igényjogosultak szétosztási tervezete még nem készült el, ideiglenesen csak bérbe adták a jelentkező igényjogosultaknak. Ezt az eljárást követik egyelőre az összes idecsatolt jugoszláv területen a helyszíni szemlére kiküldött agrárbizottsági tagok mindaddig, míg az összes igénylők kérésének jogosságát meg nem állapították. A bérlet határidejét egy évben állapították meg, remélve, hogy ennyi idő alatt elkészül a szétosztási tervzet.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Kedd d. u.: Faust.
Szerda Tosca (új szereposztással).
Péntek: Aida.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd d. u. 3 órakor: Luxemburg grófja. Mérsékelt helyárrakkal.
Kedd este 8 órakor: A templom küszöbén. Ujdonság először. Premiére-bérlet.
Szerda: Pompadour. Operette ujdonság 20-adszor. Pintér Böske vendégszínházával. Bérletszűnetben.
Csütörtök: A balga szűz. Operette ujdonság először. Premier bérlet 56.
Péntek: A balga szűz. Másodszor. Napi bérlet 121. A Szombat d. u. A biboros. Mérsékelt helyárrakkal.
Szombat este: A balga szűz. Harmadszor. Napi bérlet 122. B.
Vasárnap d. u.: Peleskei notárius. Szentgyörgyi István föllépésével. Mérsékelt helyárrakkal.
Vasárnap este: A balga szűz. 4-edszor. Bérletszűnetben.
Hétfő: A balga szűz. 5-ödször. Napi bérlet 123. C.

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, április 29.

Select-Mozgó: Világszenzáció: *Jackie Coogan: „Trouble (Az árva).“* Amerikai remekmű 5 felvonásban. Főszerepben a kis négy éves művész. Jackie Coogan. A világhódító gyermek egyik legnagyobb alakítása. Ritka művészeti esemény, páratlan műélvezet.

Uránia-Mozgó: Nagyszabású kutyatrakció!

„A hatalm kutyája.“ Szenzációs dráma 6 felvonásban, főszerepben Frankopan, a csodálatosan dremiroszott farkaskutya. Az intelligens állattal tetteinek láttára meg kell feledkeznünk arról, hogy állattal állunk szemben. A filmvilág nagy aktualitása.

Apollo-Mozgó: Apacshét! „A névtelen kísértet“ 1. rész. Nagy kalanddráma az apacsok világából 2 részben és 11 felvonásban. A legértékesebb apacs film. Véges végig lebilincselő cselekmény. Moziesemény!

SPORT

A kolozsvári sport vasárnapi botránja
Félbeszakadt a Haggibbor-Victoria mérkőzése. Olimpiai trial Aradon. A TAC vereséget szenvedett a Törekvéstől

(Cluj-Kolozsvár, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári sportkrónika újabb botrányal szaporodott, amelyben szomorú tünete sportéletünk leromlásának. Cluj vasárnapra megfelelő sportprogram nélkül maradt, mert a pályanapos Victoria nem kapott megfelelő ellenfelet. A Haggibbor Targul-Muresen kötött le mérkőzést az ottani MSE-vel. A szövetség részben az aradi trialra, részben pedig a hétfői városközi mérkőzésre való hivatkozással eltiltotta a Haggibbort, amelynek a Victoriával kellett mérkőznie, ami sem a közönség, sem pedig sportszempontból egyáltalán nem volt kívánatos. A Haggibbor sportszerűen Braun, Jakobi és Fahn városközi mérkőzésre kijelölt játékosok nélkül állott ki, míg a Victoria a meghandicseppelt csapatával szemben Leitnerrel megerősített teljes első csapatával indult a mérkőzésbe.

A mérkőzés ennek ellenére teljesen egyenrangú ellenfelek küzdelmét mutatta, sőt a Haggibbor mindvégig technikai és stílusfölényben volt. Az első félidőben mindkét csapat biztos gólhelyzeteket rontott. A második félidőben a Victoria durvasággal és a Haggibbor-játékosok szidalmazásával teszi botránnyossá a barátságos mérkőzést, úgyhogy Vatiannu dr. bíró Fazekast ki is állítja. A Victoria közben a Haggibbor védelmének hibájából gólba gurítja a labdát. Pár perc múlva erőlyes Haggibbor-támadás. Goldstein labdáját Dóczy karjával feltartja. A megítelt tizenegyes ellen a Victoria durván protestál, egyik játékosa súlyosan megsérti a bírót, mire Vatiannu dr. leküldi a pályáról. A Victoria játékos a pályát vonakodik elhagyni, mire Vatiannu a mérkőzést, anélkül, hogy a tizenegyeset rugatta volna és így a Haggibbor egyenlített volna, a szabályoknak megfelelően lefújta.

Hisszük, hogy ennek a sportbotránynak az a tanulsága lesz, hogy szigorú megtorlással elejét veszik a jövőben az ilyen eseteknek. Végeredményében a magas belépti jegyet fizető közönséggel szemben is van a szövetségnek bizonyos súlyos erkölcsi és természetesen sportbeli kötelessége.

A mérkőzés különben kevés sportértékkel bírt. A Haggibborból Lázár, Wezel és Ankraut játéka magaslott ki. A Victoria halvesora és védelme gyenge, viszont csatársora igen lendületesen támad. Leitner a durvaságban vezetett. Haggibbor ifj.—Victoria ifj. 3:2, Petrán erélytelen és bizonytalan volt.

Nagyvárad-Oradeamare—Temesvári AC a Törekvéstől 1:0 arányban vereséget szenvedett. A Törekvés gólját Pless rugta.

Aradon az olimpiai trial csapat 1:0 arányban győzött Arad válogatottja felett.

Budapest—Berlin nemzetközi mérkőzés a magyar csapat 4:1 arányú győzelmével végződött.

Figyelem a nagy vashid sarkáral

A címre fig. ellen

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legelőcsőbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

ANTON ROSENZWEIG

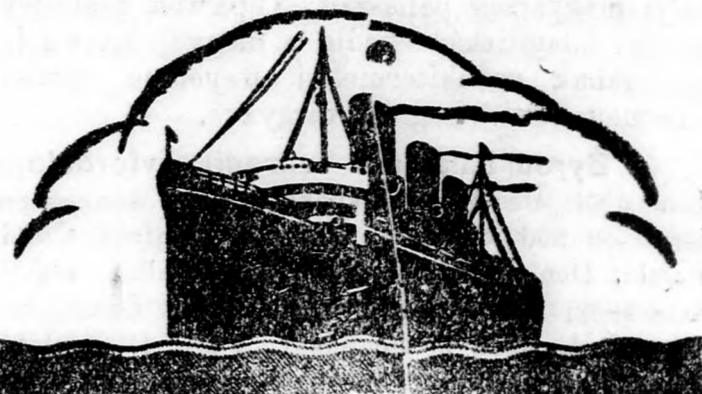
LIBRARIE / BUCHHANDLUNG

CLUJ, P. MIHAI VITEAZUL 37-38
(v. Széchenyi-tér). Alapított 1890 (saját ház)

ספרים האנדרלונג

DETAIL / ANGRO

Mindennemű héber ima- és tankönyvek, valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése, ugyancsak szintén gyapju és selyem nagy és gyermekteljesek gyári lerakata. — Hitoktatók, rabbi és viszonteladónak nagy árkedvezmény mellett azonnal pontosan postán szállít. Meg nem felelt áruért a pénzt visszaküldöm.

Hamburg--Amerika Linie

UNITED AMERIKAN LINES

Hamburgból-Kanadáig

közvetlen, rendes hajózatok modern gyorshajókkal!

Hamburgból-Newyorkig

„Deutschland“, „Albert Ballin“, „Reliance“ és „Resolute“ új gyorshajóink hetenkint kétszer indulnak

Rendes összeköttetés:

Délamerika, Cuba-Mexikóval

Minden osztályon elsőrendű ellátás. 2, 4 és 6 ágyas kabinok a III-ik osztályon. Társalgási termek minden osztályon. Utlevélügyekben, valamint az összes utazási lehetőségekről felvilágosítást mindenkor készséggel és ingyen ad a romániai vezérképviselő

Lazar H. Lazarovitz

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 5.
București, Calea Griviței 183.

Zsák ~ Ponyva

Vétel!

Eladás

Kölcsönintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

II., Piața Traian 2. szám. Sürgőncím: Albala Timișoara-Fabrica
Interurban telefon 60

Tartós evőeszközök

a legutányosabb árban kaphatók

KUN MÁTYÁS FIA

üzletében

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

Végre rövidesen Cluj városában is kapható lesz a kiváló minőségű

Dreher-Haggenmacher-Sör!

**Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi.**

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Feltételei helyek: Kos-suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

kaucsuksarok és kaucsuktalp.

Viselik gyermekek és felnőttek, mert tartós, olcsó és kellemes viselet.

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszoló gépek, valamint az összes alkatrészek

külön kaphatók a

Banca Industrială și Comercială-nă, Cluj, Strada Regina Maria 9.

Parafa- és koronadugót állandóan raktáron tart

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

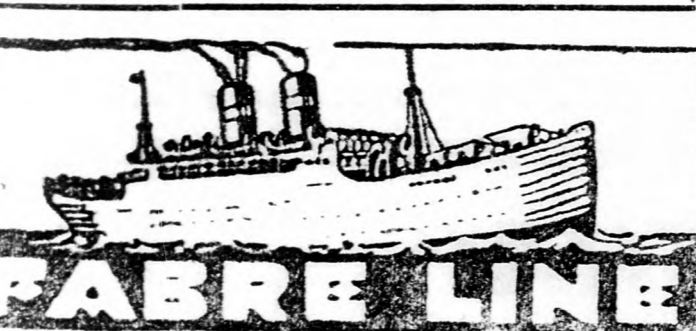
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sörgőnc: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogózat arany és forrasztó ** * Arany, ezüst és platina-beváltás!

Kienzle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Üsak viszontelárusítóknak!

FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt
Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” Pasagiul Comedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj Rador

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszműáru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureș (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtöcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyári berendezések, I-a cementfésztékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

Cie Gle **TRANSATLANTIQUE**

FRENCH LINE

Havre—New-York

Gyorspostajáratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

**Öltönyök
Raglánok
Uisterek**

és a tavaszi divat összes újdonságai

Szántó & Komlós

férfi-, fiu- és gyermekruhatelepei

CLUJ
P. Unirii 14

ARAD Színházépület SATU-MARE Színházzal szemben

Evett-e már Kalla-féle bismark-, ostsee-, és filetsheringet remuladémártásban??

Kapható csemege- és fűszerkereskedésben!

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

1924 április 29

ZWEIG
DLUNG
ZUL 37—38
890 (saját ház)

nyvek, valamint
reskedése, ugy-
és gyermekta-
tók, rabbik és
zmény mellett
feg nem felelő
dom.

erika

LINES

nadaig
modern

vyorkig
„Reliance” és „Re-
sétszér indulnak

exikóval

4 és 6 ágvas
si ternek min-
amint az összes
ást mindenkor
vezérképviselet

ovitz
iteazul 5.
i 183.

nyva
Eladás

soara
Timisoara-Fabrica

tós
közök
abb árban
ték

FIA

TORIEI 2.

Sör!

871
202
595

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 50% kedvezmény

Klastrom-u. 2. szám alatti Hotel Ábrahámeladó. Megvétel esetén rögtön beköltözhető. 7146

Keresek megvételre 1000 kgos mérleget. Ajánlatok **Kepes Mór Reteag**, címére küldendők. 7150

Utazót, ki fűszereseknél, likőrgyáraknál és gyógyszerészeknél be van vezetve, keres vegyigyar. Ajánlatokat eddigi működés megjelölése mellett „Oradea-Mare” jellegre a kiadóba kérünk. 7149

Szeszgyárvezető prima munkaerő, lehetőleg nőtlen, azonnal alkalmazást nyerhet vidéki városban. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével **Grün Menyhért Gherla** címre küldendők. 7148

Belvárosban uri családnál két urileány lakást és teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban. 7145

500

kötetből álló rabbinikus **könyvtár** egy tetelben eladó

Ajánlatokat „Schassz” jellegre továbbít a kiadóhivatal.

Társulnék ügynökséghez iparendéellyel rendelkezővel. Forgalmos helyen irodahelyiség van. Ajánlatot a kiadóba „Ráció” jellegre kérek.

Fatisztviselő, 36, éves kereskedelmi képzettséggel, jobb zsidó családba benősülne, esetleg elvenne leányt vagy fiatal asszonyt, ki által biztos, jó pozícióba jutna. — Megkereséseket „Modern szellem” jellegre e lap kiadóhivatalába kéretnek. 7147

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Lonrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen ajánlatot. 1670

Magas árban veszünk

butort, szőnyeget, porcellánt, zongorát, Wertheim kaszát egész lakásberendezéseket. Meghívásra hához megyünk.

Beck és Benjámín

Oradea-Mare Strada Cogalniceanu Telefon 17-03

Olesón kiárusítjuk rakáron levő perzsa és gyári szőnyeget, ebédő-, hálóberendezéseket, antik butorokat.

Szülőoltvány

amerikai alanyvessző

garantált fajtisza kapható

Caspari Fr.-nél, Medgyes

Tessék írjegyzéket kérni!

Kappél Anzeige Sitiu

BERSON

gumisarkot és gumitalpat

erősítessen cipőjére, cipészével mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyúttal kiméli lábát és cipőjét. Lloyd 2502

Carlsbadból közvetlen importált

Engress Endotail

Porcellánedények

u. m. étkező-, teás-, kávékészletek, éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések. Mindenféle csiszolt üvegáruk, táblaüveg, demjoh, gyógyszerüveg legelőnyösebben bezzerezhetők

Ausländer Lajosnál Cluj

Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39.

Tordai Sörgyár RT.

kiváló minőségű különleges

HUSVÉTI SÖRT

hozott forgalomba

Raktárról szállíthatók:

- 1 drb 40-50 HP Marschl félstabil gőzgép,
- 1 drb 25 HP Máv. lokomobil,
- 1 drb 35-40 HP turautó Standart-gyártm.,
- 1 drb 3 HP benzinnmotor,
- 1 drb 13 m² fűtőfelületű állókazán,
- 1 drb álló marógép,
- 1 drb 1500 m/m csucstávolságu nehéz egyengető esztergapad,
- 1 drb kombinált Ganz hengerszék 3/s, Radial-szíták, felvonók, komplett olajgyári berendezés,
- kisvasuti apróanyag.

Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök gépműhelye

Cluj, Székely-utca 2. Telefonszám 9-19

„LEBEDA”

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapotstb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

paplant, matracot, párnát és mindennemű ágyneműt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

lőszört, disznószört, kecskeszört, gyapjut, tollat, afric és Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

kórházi, közintézeti, szállodai felszerelések szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14. Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

„ASTRA”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncím: Vagonastra Arad * ARAD * Telefonszám 694 és 900

Motorosztály: Autobuszok közötti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. Teherautómozlok kardan vagy lánchajtással, három tonna hasznos teherbírással. Tartányautómozlok benzin petróleum és olaj szállítására. Úrtartalom 3550 liter. Benzinnmotorok, teljesítmény 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy milliméteres csavarmenetek vágására berendezve. Csucstávolság 1000-1200-1600 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Automobilalkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhöz. Benzinnmotoralkatrészek mindenféle rendszerű benzinnmotorokhoz

Uyartmányaink eredeti gyári áron beszereshetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRASOVAN: „Silvania” Műszaki RT., Piata Boilor No. 7.
- CERNAUTI: „Mecano” S. A., Piata Unirei 9.
- CLUJ: Blaga Emil, Piata Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia” Ipari és Kereskedelmi R. T., Piata Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Princz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.
- TARGU-MURES: Biró Endre okl. gépészmérnök műszaki vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.